

Sosyal Belirleyiciler Ekseninde Sporun Değişen İmgeleri*

Ali Osman ŞALLI**
M. Tayfun AMMAN***
Veysel KÜÇÜK****

Öz

Modernleşme ve küresel iletişim, insan hayatındaki birçok yaşam alanının belirleyicisi konumuna gelmiştir. Bu durum siyasetten spora birçok alanda bireylerin zihinsel algılamasını da etkilemiştir.

Araştırmanın amacı; yaş, cinsiyet ve eğitim düzeyi gibi toplumsal belirleyicilere göre bireylerin spor branşlarına bakış açısını tespit etmektir. Saha araştırmasına ışık tutmak için öncelikli olarak sporun tanımı ve işlevleri, modernleşme, imgenin kavramsal çerçevesi ve imge üretim dinamikleri ele alınarak incelenmiştir. Çalışmada 742 kişiye anket tekniği ile 15 soru yöneltilmiştir. Araştırma, kota örnekleme ile İstanbul nüfus verileri esas alınarak seçilmiş, İstanbul'da yaşayan 20 yaş üzeri kadın ve erkek okur-yazar bireyler üzerinde yapılmıştır.

Araştırmada, spor branşlarının imgelerinin birbirinden farklı olduğu, bu farklılığın yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi ve spora katılım durumuna göre değişiklik gösterdiği belirlenmiştir. Branşların toplumsal imgelerinin şekillenmesinde en çarpıcı özelliklerinin etkili olduğu görülmüştür. Kayak(%32) ve golf(%62) “sosyetik”; tenis(%38-%37), artistik patinaj(%24-%16) ve binicilik(%30-%26) “zevкли ve sosyetik”; judo(%36) ve taekwondo(%37) “tehlikeli”; boks(%53-%28) “tehlikeli ve saldırgan”; güreş(%24-%17) “tehlikeli ve saygın”; voleybol(%64-%17), yüzme(%56-%23) ve basketbol(%54-%16) “zevкли ve saygın”; futbol(%50), masa tenisi(%52), step aerobik fitness(%49) “zevкли”; aikido(%33) “savunma sporu”; artistik cimnastik(%29-%22) ise “zevкли ve çevik, kıvrak” bir spor olarak tespit edilmiştir. Basketbol(%54), futbol(%50), voleybol(%64), masa tenisi(%52) ve yüzme(%56) branşlarının “zevкли bir spor”, boksun(%53-%28) ise “tehlikeli ve saldırgan bir spor” olduğu hususunda toplumun ittifak ettiği, bu imgenin kuvvetli bir şekilde toplumda yerleştiği ve bu branşların toplumsal imgelerinin şekillenmesinde sosyal belirleyicilerin belirleyici olmadığı görülmüştür.

Toplumda, spor branşlarının imgeleri sosyal belirleyicilere göre değişiklik gösterirken, bazı branşlarda ise sosyal belirleyicilerin etkili olmadığı, modern toplumu etkileyen dinamiklerin bu durumda etkili olduğu söylenebilir.

Anahtar kelimeler: Spor branşları, toplumsal imge, sosyal belirleyiciler.

* III. Uluslararası Egzersiz ve Spor Psikolojisi Kongresinde bildiri olarak sunulmuştur.

** Gençlik ve Spor Bakanlığı Spor Genel Müdürlüğü, aliosmansalli@gmail.com

*** Prof. Dr., Sakarya Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, mtamman@sakarya.edu.tr

**** Doç. Dr., Marmara Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, veysel.kucuk@marmara.edu.tr

Changing Imagers Of Sports On The Social Determinants Axis

Abstract

Modernization and global communication have reached to the extent of determining the way of life of humankind in many different areas. This fact has effected the perceptions of people from different majors varying from politics to sports.

The aim of this research is to find out people's perceptions of sport activities by bearing in mind the social determiners like; age, gender and education level. In order to enlighten the case study the following terms are examined previously; the definition of sports and its functions, modernization, the conceptual framework of the term 'image' and the dynamics creating image.

In this study 15 questions addressed to 742 people in a questionnaire. Survey, based on Istanbul's population data, is applied on illiterately individuals, who are over 20 years old by using, quota sampling. The most appearing properties are effective in the formation of images of branches.

It is noted that skiing(%32) and golf(%62) "fashionable", tennis(%38-%37), figure skating(%24-%16), riding(%30-%26) "enjoy and fashionable", judo(%36) and taekwondo(%37) "dangers", boxing(%53-%28) "dangers and aggressive", wrestling(%24-%17) "dangers and respectable", volleyball(%64-%17), swimming(%56-%23), basketball(%54-%16) "enjoy and respectable", football(%50), table tennis(%52), step aerobics fitness(%49) "enjoy", aikido(%33) "defensive sport", figure gymnastic(%29-%22) "enjoy, agile, supple". It is agreed that basketball(%54), football(%50), volleyball(%64), table tennis(%52) and swimming(%56) branches are commonly assigned as entertaining sports and this image is strongly established among society and it is seen that social determiners are not effective in the formation of images of this social branches.

Images of the sports branches are varying with the social determiners but in some branches it can be seen that they are not efficient; instead, dynamics that are influence on modern community are effective.

Keywords: Sport branches, social image, social determinants.

GİRİŞ

Günümüzde modernlik, "ekonomik, politik ve kültürel değişimdeki karmaşık süreçlerle karakterize edilen, yeni tipte bir toplumun ortaya çıkması" olarak da nitelendirilmiştir (Swingewood A., 1998). Modernleşme ile birlikte hız kazanan iletişim devrimi, teknolojinin yaygınlaşmasını ve bunun sonucu olarak toplumlar arasında temasın yoğunlaşması sağlamış, ülkeler arasındaki sınırların bir nevi kalkması ile toplumsal değişimi hızlandırmıştır (Amman 2005).

Değişim üzerinde güçlü olan etkenler arasında; maddi çevreye gösterilen uyum, fiziksel çevre, politik örgütlenme ve kültürel faktörler bulunabilmektedir (Giddens A. (2005). Her değişme, değişmenin hızı ve ritmine göre az veya çok, ama daima sancılı bir süreçtir (Amman M.T. (2005).

Enformasyonun dünya genelini etkisi altına almasıyla interaktif bir yaşam artık kaçınılmaz hale gelmiştir(Amman 2005). Günümüzde artık bireyin hayatı önceden olduğu gibi sadece kendine bağlı değil, daha çok diğer insanlara bağlı hale gelmiştir. Modernleşmenin küreselleşmesinden önce, bu denli hissedilmediği, kırsal kesimde bireylerin ekonomik üretimleri kendisiyle sınırlı kalırken, günümüzde sadece iş değil artık fikirlerimiz bile küreselleşen modernleşmenin dayattığı fikirler halinde hayatımıza girmiş bulunmaktadır.

Modernleşme ve küresel iletişimin interaktif entegrasyonu iş hayatından düşüncelerimize kadar birçok yaşam alanımızın belirleyicisi konumuna gelmiştir (Amman 2005). Bu durum bireyin zihinsel algılamasını da etkilemiştir. Enformasyon araçları inşa edilen uluslararası dil ve kültür ile ulusal alandaki algılamaların ve imge üretiminin ana kaynaklarından birini oluşturmaktadır.

Bu durum toplumsal değişimi, artık ekonomik ve teknolojik dönüşümler kadar etkili kılar hale getirmiştir.

Batı dünyasının ürettiği modernleşme, diğer toplumlara özgü bir süreç olurken, Batının şekillendirdiği modernitenin, sosyal dinamiklerle imge üretimini de bu toplumlara enformasyon aracılığıyla ulaştırmaktadır (Amman 2006). Bütün alanlarda kendine özgü üretilen imgelerin de ana belirleyicisi Batının olduğu görülmektedir. Sanattan spora, siyasetten moda birçok alanda imge üretimi küresel hale gelmiş durumdadır.

Modernleşmenin beslediği spor branşları geleneksel bağlarından kurtularak küreselleşmiş, bugün gelinen noktada ise ilk çıktığı ve yaygınlaştığından farklı olarak zihinlerdeki imgesi de dönüşüm geçirmektedir (Karahüseyinoğlu M.F. 2007). 1800'lü yıllarda okçuluk ve güreş gibi branşlar devlet tarafından desteklenen, halkın pasif ve aktif olarak katıldığı (Karahüseyinoğlu M.F. 2007) kulüpleri bulunan spor branşlarıken bugün bu noktada 1900'lü yıllarda ülkemize giren futbol vs branşlar bu konuma geçmiştir. İlk yaygınlaşmaya başladığında zihinlerde şekillenen bu branşların imgesi günümüzde de ilk ortaya çıkışından farklı bir konuma geldiği görülmektedir. Ticarileşme, cinsiyetsizleşme vs birçok unsur bu sporların imgesini yeni nesille yeniden şekillendirmekte ve dönüştürmektedir.

Bu araştırma Türkiye'de icra edilen spor branşlarının toplumdaki farklı kesimlerdeki imgelerini incelemeyi amaçlamaktadır. Bu amaçla ilk olarak araştırmanın genel bilgiler kısmında imgenin kavramsal çerçevesi, modernleşme ve imge üretim dinamikleri ve devamında sporun işlevleri ele alınarak değerlendirilmiştir. Yazılı kaynaklardan yararlanılarak yapılan bu değerlendirme araştırmanın kavramsal çerçevesini oluşturmaktadır. İkinci olarak ülkemizin genel profilinin de belirleyicisi niteliğindeki İstanbul nüfus kotalarını gösteren 742 kişi üzerinde anket tekniği ile yapılan bir araştırma ile incelenmiştir. Burada sosyal belirleyicilere göre bireylerde spor branş imgelerinin tespit edilmesi hedeflenmektedir. Uygulamalı araştırmanın verileri kavramsal çerçevedeki bilgilerin somut bir toplumsal zemine yerleşmesine hizmet etmesi amaçlanmaktadır.

YÖNTEM

Çalışmada 742 kişiye anket tekniği ile 15 soru yöneltilmiştir. Araştırma, kota örnekleme ile İstanbul nüfus verileri esas alınarak seçilmiş, İstanbul'da yaşayan 20 yaş üzeri kadın ve erkek okur-yazar bireyler üzerinde yapılmıştır.

Araştırmada kategorilerin hiç biri için özel bir seçim uygulanmamış; mümkün olduğunca İstanbul'un farklı semtlerinde yaşayan 20 yaş üzeri okuryazar kesime Adrese Dayalı Nüfus Kayıt

Sayımı 2008 Nüfus Sayımı Sonuçları esas alınarak belirlenen cinsiyet ve yaş kotaları uygulanarak ulaşılmaya çalışılmıştır.

Eğitim düzeyi kotasında ise 2008 yılı ve öncesine dair istatistikler henüz yayınlanmadığı için 2000 yılı Genel Nüfus Sayımı verileri esas alınmış ve uygulamada bu kotalara ulaşılmaya çalışılmıştır.

Anket formu 15 soru ve bunlara bağlı alt sorulardan oluşmuştur. Ankette önce katılımcıların demografik özelliklerini, sonra spor yapma durumu ve amaçlarını, spor branşları hakkında bilgi durumlarını belirlemeye yönelik sorular hazırlanmıştır. Daha sonra en çok ilgi duyduğu spor branşlarını tespit etmeye ilişkin sorular sorulmuştur. En son bölümde de on yedi branşın alt başlıklar halinde yer aldığı spor branşlarının ifade ettiği anlama göre, spor branşlarının yakıştığı cinsiyete göre, spor branşlarının çarpıcı olduğu düşünülen özelliklerine göre ve bu spor branşlarını yapan sporcuların dikkat çeken özelliklerine ilişkin sorular düzenlenmiştir.

Anket formunun yapılan güvenilirlik analizi sonuçları sonunda oldukça güvenilir ve yüksek güvenilirlik gösterdiği tespit edilmiştir.

Tablo I. Güvenilirlik Analizi Sonuçları

Spor Branşının İfade Ettiği Anlam Ölçeği Güvenilirliği	0,768
Baskın Cinsiyet Ölçeği Güvenilirliği	0,674
Spor Branşının En Çarpıcı Özelliği Ölçeğinin Güvenilirliği	0,860

$0,60 \leq \alpha < 0,80$ oldukça güvenilir; $0,80 \leq \alpha \leq 1,00$ Yüksek Güvenilirlik

Seçilen 17 branş birbirine göre ifade ettiği farklı anlamlar, cinsiyet unsuru ve farklı çarpıcı özelliklere sahip olduğu düşünülerek uzmanlar tarafından ele alınıp, seçilmiştir. Bazı branşların da katılımcılar nezdinde farklı algılama ve çağrışımlara neden olabileceği düşünülerek bu spor branşları 17 branş içine alınmamıştır.

Araştırmada ele alınan bazı değişkenler açısından araştırma grubunu oluşturan kotalardaki bireylerin frekans ve yüzde dağılımları çıkarılmış, ardından kota gruplarının karşılaştırılması için Ki-Kare analizi uygulanmıştır.

İstatistikî programlar sayesinde elde edilen verilerin bazı değişkenlerle ilişki düzeyleri dikkate alınarak tablolar oluşturulmuş, bu tablolar neticesinde araştırmanın hipotezleri test edilerek sonuçlar çıkarılmıştır.

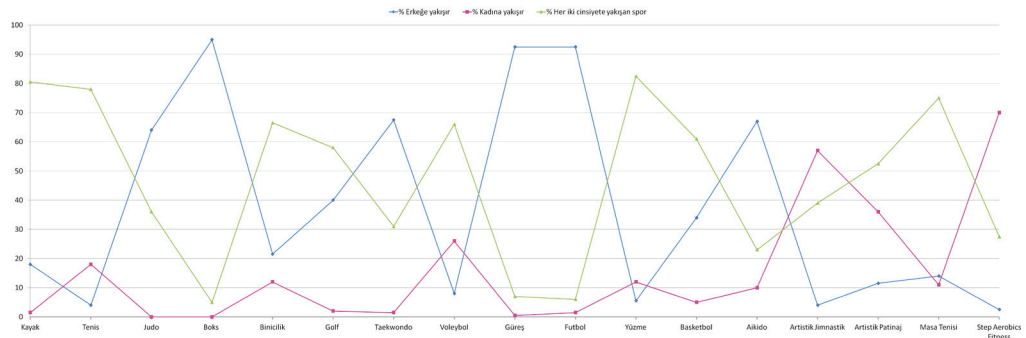
BULGULAR

Araştırmamıza katılanların %50'si kadın %50'si erkektir. Katılımcıların yaklaşık üçte birini 20 – 30 yaş aralığı, % 26'sını 31 – 40 yaş arası oluşturmaktadır. 41 – 50 yaş arası % 22, 51 ve üzeri yaş arası % 24 oranında yer almaktadır.

Araştırmada ilkokullular % 46, ortaokullular % 18, liseliler %23.5, üniversiteliler % 13 ile temsil edilmektedir. Araştırmaya katılanların %58'inin spora katıldığı, % 42'sinin ise spora katılmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 2. Spor Branşlarının Farklı Düzeylerdeki İmgeleri

Spor Branşları	İfade Ettiği Anlam	Yakışan Cinsiyet	En Çarpıcı Özelliği
Kayak	Zor	Her İki Cinsiyet	Sosyetik
Tenis	Güzel	Her İki Cinsiyet	Zevkli ve Sosyetik
Judo	Zor	Erkek	Tehlikeli
Boks	Kaba	Erkek	Tehlikeli ve Saldırgan
Binicilik	Güzel	Her İki Cinsiyet	Zevkli ve Sosyetik
Golf	Kıbar	Her İki Cinsiyet	Zevkli ve Sosyetik
Taekwondo	Zor	Erkek	Tehlikeli
Voleybol	Güzel	Her İki Cinsiyet	Zevkli
Güreş	Zor	Erkek	Tehlikeli ve Saygın
Futbol	Güzel	Erkek	Zevkli
Yüzme	Güzel	Her İki Cinsiyet	Zevkli
Basketbol	Güzel	Her İki Cinsiyet	Zevkli
Aikido	Zor	Erkek	Savunma Sportu
Artistik Cimnastik	Zor	Kadın	Zevkli, Çevik, Kıvrak
Artistik Patinaj	Zor ve Güzel	Her İki Cinsiyet	Zevkli ve Sosyetik
Masa Tenisi	Güzel	Her İki Cinsiyet	Zevkli
Step Aerobik Fitness	Güzel	Kadın	Zevkli

Branşların toplumsal imgelerinin şekillenmesinde en çarpıcı özelliklerinin etkili olduğu görülmüştür. Kayak ve golf “sosyetik”; tenis, artistik patinaj ve binicilik “zevkli ve sosyetik”; judo ve taekwondo “tehlikeli”; boks “tehlikeli ve saldırgan”; güreş “tehlikeli ve saygın”; voleybol, yüzme ve basketbol “zevkli ve saygın”; futbol, masa tenisi, step aerobik fitness “zevkli”; aikido “savunma sporu”; artistik cimnastik ise “zevkli ve çevik, kıvrak” bir spor olarak tespit edilmiştir.

Tablo 3. Yaş ile Boks Branşının En Çarpıcı Özelliği Arasındaki İlişki

	Spor Branşlarının İfade Ettiği En Çarpıcı Özelliği “ Boks “								Toplam
	Sosyetik bir spor	Tehlikeli bir spor	Zevkli bir spor	Saldırgan bir spor	Çevik, kıvrak bir spor	Sıradan bir spor	Savunma sporu	Saygın bir spor	
20 - 30 yaş arası	-	43,1	1,4	49,3	-	0,5	5,3	0,5	28,4
31 - 40 yaş arası	-	60,7	4,7	27,2	-	-	7,3	-	26,0
41 - 50 yaş arası	13,8	46,3	10,6	16,9	1,9	-	10,0	0,6	21,7
51 ve üzeri yaş	-	64,8	-	16,5	-	-	18,2	0,6	23,9
Toplam	3,0	53,5	3,9	28,7	0,4	0,1	9,9	0,4	100,0
	X ² = 200,167			S.D: 21		P= 0.00000			

“Boks” branşının en çarpıcı özelliğinin yaştan bağımsız olmadığı, yaş ile aralarında yüksek düzeyde anlamlı bir ilişki (P<0.01) olduğu görülmektedir. Branşın her yaşta “tehlikeli bir spor” olarak nitelendirildiği, buna ek olarak yirmili yaşlarda “saldırgan bir spor” olduğu da özellikleri içine dahil edildiği ortaya çıkmaktadır.

Tablo 4. Cinsiyet ile Kayak Branşının İfade Ettiği Anlam Arasındaki İlişki

	Spor Branşlarının Sizin İçin İfade Ettiği Anlam “Kayak”							Toplam
	Çirkin bir spor	Kaba bir spor	Zor bir spor	Hiç bir fikrim yok	Kolay bir spor	Kibar bir spor	Güzel bir spor	
Kadın	1,6	4,4	40,8	12,9	4,1	1,9	34,2	49,7
Erkek	-	2,2	37,6	18,4	4,1	0,5	37,3	50,3
Toplam	0,8	3,3	39,2	15,6	4,1	1,2	35,8	100,0
	X ² = 16,236			S.D: 6		P= 0.013		

“Kayak” branşının ifade ettiği anlamın cinsiyet faktöründen bağımsız olmadığı ($P<0.05$) görülmektedir. Her iki cinsiyet daha çok “zor bir spor olduğunu” ve “güzel bir spor” olduğunu belirtmektedir.

Tablo 5. Eğitim Düzeyine Göre Güreş Branşında Algılanan Baskın Cinsiyet Arasındaki İlişki

	Spor Branşlarındaki Baskın Cinsiyet “Güreş”			Toplam
	Erkeğe yakışan bir spor	Kadına yakışan bir spor	Her iki cinse yakışan bir spor	
İlkokul	92,0	0,9	7,1	45,7
Ortaokul	84,7	-	15,3	17,7
Lise	100,0	-	-	23,1
Üniversite	93,9	-	6,1	13,4
Toplam	92,8	0,4	6,8	100,0
$X^2= 31,160$		S.D: 6		P= 0.00000

“Güreş” branşında algılanan baskın cinsiyetin, eğitim düzeyi faktöründen bağımsız olmadığı, branş ile eğitim düzeyi arasında yüksek derecede anlamlı bir ilişki ($P<0.01$) olduğu saptanmıştır. Branşın genelde “erkeklerle yakıştırıldığı” görülmektedir. Sonrasında daha çok “her iki cinse yakıştırılsa” da kadınlara hiç yakıştırılmadığı görülmektedir. Boks gibi bireylerin zihninde erkek egemen bir branş imgesinden söz edilebilir.

TARTIŞMA – SONUÇ

Araştırmamıza göre, spor branşlarının imgelerinin birbirinden farklı olduğu, bu farklılığın yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi ve spora katılım durumuna göre değişiklik göstermektedir. Kadının spordaki ikincil konumu sportif etkinliğin algılama ve değerlendirme biçimiyle yakından ilintili (Koca C., 2006) olduğu, cinsiyete yakışan spor durumunda tespit edilmiştir. Bunun yanında kadına estetiğe, erkeğe ise biyolojik farklılığından kaynaklanan (Koca C., Bulgu N., 2005) güce dayalı branşların yakıştırıldığı görülmektedir.

Toplumsal sınıf ve habitus kültürel pratiklerden olan spora yönelik tercih ve beğenilerde belirleyici (Bourdieu, P., 1972) (Bourdieu P., 1978) (Bourdieu P., 1984) (Aşçı F.H., Koca C., Bulgu N., 2008) olduğu bu çalışmada da tespit edilmiştir. Enformasyon araçlarında spor branşlarının göreceli ağırlığı tercih ve yönlendirmeleri daha fazla vurgulayarak (Bourdieu P., 2000) bilinirliği etkilediği yine bu çalışmada tespit edilmiştir.

Araştırma sonuçlarına baktığımızda araştırma grubunun hiçbir şekilde bilgi sahibi olmadığı spor branşları arasında en yüksek oranı “aikido” (% 19) almıştır. Bu branşı “artistik patina”

(%11), “artistik jimnastik” (% 6,5) branşının takip ettiği görülmektedir. En çok izlenen spor branşı içinde Aikido yine son sırada yer almaktadır. Basketbol, futbol, voleybol, masa tenisi ve yüzme branşlarının “zevкли bir spor”, bunun yanında boksun ise “tehlikeli ve saldırgan bir spor” olduğu hususunda toplumun ittifak ettiği, bu imgenin kuvvetli bir şekilde toplumda yerleştiği ve bu branşların toplumsal imgelerinin şekillenmesinde sosyal belirleyicilerin belirleyici olmadığı görülmüştür.

Toplumda, spor branşlarının imgeleri sosyal belirleyicilere göre değişiklik gösterirken, bazı branşlarda ise sosyal belirleyicilerin etkili olmadığı, bu durumda da modern toplumu etkileyen dinamiklerin burada etkili olduğu söylenebilir. Batının önderliği ve yönlendirmesinde şekillenen modernliğin süreci, fiziki ve sosyal çevreyle olduğu kadar bireylerin kişiliği, tutum ve değerleri ve zihinsel yapısı ile de ilgilidir. Eskiden yeniye yani geleneksel yapıdan moderne geçişte, toplumun değer özelliklerinde değişmeler meydana gelmektedir (Amman M.T., (2006). Her değişme, değişmenin hızı ve ritmine göre az veya çok, ama daima sancılı bir süreçtir (Amman M.T. (2005).

Eğitim ortamı, konuları, eğitmenler ve eğitimle ilgili hemen her şey karar verme sürecinde bireye tesir ettiği için sportif tercihler ve kararlar üzerinde de eğitimin etkisi yadsınamayacak derecede etkilidir. Eğitim düzeyi düşük bir birey ile eğitim düzeyi yüksek olan bir bireyin spora, spor branşlarına bakış açısı farklılık göstermektedir (Karahüseyinoğlu M.F., (1998).

Araştırma günümüzde çoğunlukla modern spor hüviyetine bürünmüş, algısının bir kısmını toplumun ihtiyaç ve yaşantılarından kaynaklanan bilgilerden alan spor branşları (Şallı A.O., Karahüseyinoğlu M.F.,2009); bugün sosyal medyayı da içine alan, enformasyon araçlarıyla toplumun sınıfsal ve kültürel dinamiklerinden tercih ve yönelim hususunda etkilenmekte; yaş-cinsiyet-eğitim düzeyi ve spora katılım gibi sosyal belirleyicilerin de tesiriyle toplumda imgesini konumlandırmaktadır.

KAYNAKLAR

- Amman M.T.**, (2006). Kitle Sporunun Toplumsal Dinamikleri. Çamlıca Yayınları, İstanbul. s.13-43.
- Amman M. T.** (2005). Küreselleşmenin Kültürel Boyutları ve Kırkpınar. I. Tarihi Kırkpınar Sempozyumu Bildirileri, Edirne, s. 213-217.
- Amman M.T.** (2005). Kadın ve Spor. Morpa Kültür Yayınları Ltd.Şti, İstanbul.s.17-54.
- Aşçı, F. H., Koca, C., Bulgu, N.** (2008). Türkiye’de Kadınların Fiziksel Aktiviteye Katılımlarının Toplumsal Sınıf ve Toplumsal Cinsiyet Ekseninde Analizi: Fiziksel Aktiviteye Katılım Kadının Toplumsal Konumunu Güçlendirici Bir Etkiye Sahip Olabilir mi? (TÜBİTAK, Araştırma Projesi, No: 106K345), Ankara.
- Bourdieu, P.**, (1984). Distinction: A Social Critique of the Judgement of Taste, Cambridge: MA, Harvard University Press.
- Bourdieu, P.**, (1972). Outline of a Theory of Practice, Cambridge University Press, Cambridge.
- Bourdieu P.**, (1978). Sport and Social Class, Social Science Information, 17, 819-40.
- Bourdieu P.**, (2000). Televizyon Üzerine. Çev. Ilgaz T., Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, s.92.
- Giddens A.** (2005). Sosyoloji. Çev. Güzel C, Ayraç Yayınevi, Ankara, s.46.
- Karahüseyinoğlu M.F.** (2007). Küreselleşme ve Geleneksel Türk Sporları. Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor ABD, Doktora Tezi, İstanbul, s. 17-18, 28, 34-36, 38, 151-167. (Danışman: Prof. Dr. M. Tayfun Amman)
- Karahüseyinoğlu M.F.**, (1998). Elazığ Kamuoyunun Spora Karşı ilgi ve Tutumlarının Değerlendirilmesi. F.Ü. Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor ABD, Elazığ.
- Koca C.**, (2006). Beden Eğitimi ve Spor Alanında Toplumsal Cinsiyet İlişkileri, Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi, 17 (2), 81-99.
- Koca C., Bulgu N.**, (2005). Spor ve Toplumsal Cinsiyet: Genel Bir Bakış, Toplum ve Bilim, 103, 163-184.
- Swingwood A.** (1998). Sosyolojik Düşüncenin Kısa Tarihi. Çev. Akınhay O, Bilim ve Sanat Yayınları, Ankara, s.9.
- Şallı A.O., Karahüseyinoğlu M.F.**, (2009). Küreselleşme ve Modern Sporların Gölgesinde Kırkpınar Yağlı Güreşleri, 5.Uluslararası Tarihi Kırkpınar Sempozyumu, s.3-7.

